

Koevoet

Derde jaargang nr. 12, september 2003

Bel voor de laatste ronde: de koe zegt weer met vreugde BOE!

Nee, begrijp het niet verkeerd, AEK stopt niet. AEK gaat onverminderd krachtig door! Maar AEK nadert haar afrekeningsmoment, 3 jaar na de start. We staan op de drempel van 2 naar 3 jaar, en nu komt het er op aan. Overigens zonder elkaar over de kling te jagen of uit te putten! Hebben we met elkaar - boeren, adoptievrienden en stichting - met Adopteer een Koe werkelijk iets nieuws op de kaart gezet of is het gerommel in de marge? In juni jl. maakten we met de AEK-klankbordgroep - bestaande uit boeren, adoptievrienden en medewerkers van stichting Milieubewustzijn - de balans op. Naast tevredenheid was er ook zorg:

- AEK heeft in de afgelopen twee jaar veel extra werk gebracht en nauwelijks extra inkomsten uit verkoop van producten.
- Biologisch boeren is in de afgelopen jaren, zeker in de melkveesector, bepaald niet gemakkelijker geworden.

De afzet van biologische melk, bijvoorbeeld, is op dit moment niet voor alle bedrijven mogelijk. Ze krijgen dus de (lagere) prijs voor 'gangbare melk', terwijl er wel veel geïnvesteerd is om erkend te worden. Samen met onnodige regels is dat reden voor enkele boeren om het Skal keurmerk op te zeggen. Uiteraard blijven ze wel in de geest van het biologisch boeren voortgaan.

- AEK-boeren merken een dalende betrokkenheid van de adoptievrienden. Er is een soort verzadiging aan het ontstaan. Wat kan hieraan worden gedaan? Voorstellen zijn o.a.: meer publiciteit zoeken op radio en TV; actievere adoptievrienden werven en inzetten ter ondersteuning van het project. Maar wellicht ook de Koevoet actiever gebruiken voor publiciteit via een "consumentenkring".

Er kwam ook een voorstel voor een waardebon voor producten of diensten van boerenbedrijven. Dat zou een goed instrument zijn om eigen producten of diensten te verkopen. Het klankbord wilde graag dat StiM hem realiseerde. En zo is geschied: op de achterpagina leest u er meer over.

Het is toch te gek dat de Nederlandse regering er keihard op uit is om het biologische aandeel in de winkelschappen op te vijzelen tot 10% terwijl het aandeel Nederlandse biologische boeren begint de dalen? Wat er op de schappen ligt komt voor een groot deel *niet* uit Nederland. Begrijpt u het? Natuurlijk: concurrentie van boeren elders, waar de grond en/of de arbeidskrachten goedkoper zijn. Maar goedkoper kan ook op een andere manier. AEK denkt met de waardebon opnieuw een sleutel aan te reiken om duurzame landbouw, voeding, gezondheid, welzijn, natuur, regionaal waar te maken. Duurzame boerenbedrijven zijn ons zoveel waard. Doet u mee, boer of adoptievriend? Leuk om je buurman, vriend, collega, ouder of kind via deze waardebon eens in contact te laten komen met een AEK-bedrijf! De waardebon is niet alleen voor producten (vlees, kaas) maar ook voor diensten (kamperen, kunst, enz.). Realiseert u zich als adoptievriend(in) dat u door de ketens zo kort te maken, de boer de maximale winst bezorgt? Vrienden, wij rekenen op jullie!

Anne Stijkel

Colofon

De Koevoet is een uitgave van 'Leef mee met de boer en adopteer een koe', een initiatief van stichting Milieubewustzijn en wordt inmiddels gesteund door 100 boeren en 1800 burgers.

Noordereinde 56, 1243 JJ 's-Graveland.

Websites: www.adopteereenkoe.nl

www.adoptacownow.org

www.milieubewustzijn.nl

E-mail: reactie@adopteereenkoe.nl

Fax: 035 - 6559360

Tel.: 035 - 6559359

Banknr. 540227013

Ons bezoek aan de open dag van de familie Van de Beek

Het was al weer de 5e keer dat we werden uitgenodigd voor een open dag naar aanleiding van de adoptie van onze koeien Jantine 133 en Jantine 147 bij de familie Van de Beek. Iedere keer valt weer op dat we echt van harte welkom zijn, geen moeite is teveel om het ons naar de zin te maken. Maar wat mij bijzonder opvalt, is hoe verzorgd ook de boerderij zelf is. De koeien staan daar heel tevreden in een keurige stal. Alles zit pico bello in de verf en ziet er schoon en verzorgd uit. De familie Van de Beek heeft in de afgelopen 10 jaar de bedrijvigheid van de boerderij verdubbeld zonder dat dat afbreuk heeft gedaan (in ieder geval de laatste 2 voor mij waarneembare jaren) aan de omgeving waar de koeien leven. Ik heb geen verstand van dergelijke productieprocessen, maar het ziet er professioneel en verzorgd uit.

De familie vertelde dat het niet alleen de 45 euro bijdrage is, die ze een klein beetje op weg helpt om de verzorging verder te verbeteren. Het is veel meer de aandacht voor duurzaamheid, de rol die hun bedrijf daarbij speelt en voor de sector waarin ze werken en waar ze trots op zijn, die het voor hen de moeite waard maakt om aan het project mee te doen. Uiteindelijk mogen ze zich verheugen in een grote belangstelling van degenen die adoptiekoeien een warm hart toe dragen, getuige ook de response op hun open dagen. Groot was dan ook de verrassing toen we hoorden dat de boerderij door StiM was ingedeeld in categorie 3. Een categorie waarbinnen de boerderij gewaardeerd werd als een matig opererende organisatie, met name als het gaat om de economische aspecten. Dat, terwijl juist op de groene criteria hoog werd gescoord en de familie juist zo trots is om een boerderij te runnen waar duurzaamheid hoog in het vaandel staat. Overigens zonder daarbij de ondernemersaspecten uit het oog te verliezen. Verbazing alom bij alle mensen die er aanwezig waren. Een goed verzorgde boerderij waar, naast de productie, de koeien en de "werkomsandigheden" de grootst mogelijke aandacht krijgen in woord en daad.

Duurzaamheid staat centraal in het denken van de familie Van de Beek, die bovendien blij geeft van groot (strategisch) inzicht door:

- op basis van lange termijn investeringen (hoe zo, economisch zwak?) de koeien in toenemende mate een duurzame behandeling te geven
- duurzaamheid centraal te stellen ook in het productieproces
- actief het duurzaam ondernemen binnen de sector onder de aandacht brengt door ook andere gezelschappen uit te nodigen (bijvoorbeeld scholen) en activiteiten te organiseren voor belangstellenden en
- ondanks alles bovendien kans heeft gezien de bedrijvigheid op de boerderij in omvang te verdubbelen (nogmaals: hoe zo, economisch zwak?!) zonder daarbij aan de uitgangspunten te tornen.

Groot was dus onze verbazing over dit oordeel van StiM. Hoewel we ons natuurlijk kunnen voorstellen dat er bedrijven zijn die wel om goede redenen in de categorie 3 zijn geplaatst en uw steun nodig hebben om zaken te verbeteren, raden wij StiM aan om deze boerderij eens te bezoeken en niet alleen van papier af een oordeel te vellen over een, mogen we aannemen, ook voor StiM belangrijk onderwerp. Dames en heren van StiM, neem de fiets, ga erheen, kijk zelf en beoordeel opnieuw.

Cees en Marjan Medema

Naschrift StiM:

Onze beoordeling berust altijd op de vragenlijst die door de deelnemende boeren wordt ingevuld, en de zelfanalyse die daar uitrolt. In dit geval stelden we vast dat het aantal groene segmenten in het bedrijfsprofiel nog niet op 5 of 6 zat, en objectief gezien betekent dat indeling in categorie drie. Het feit dat de 3 halverwege 1 en 5 ligt, betekent allerm minst dat zulke boeren slechte of half slechte zijn. Het geeft alleen aan dat het voor hen moeilijk is om op alle onderdelen de zaak op het juiste niveau te krijgen. Tegelijkertijd kunnen het wel degelijk pioniers zijn! Wat Aart van de Beek betreft wijzen we graag nog eens op Koevoet nr. 10, waarin we schrijven dat we blij zijn met zo'n buitengewoon moedige pionier.

De grote boerendag

De grote boerendag zit er weer aan te komen. Het belooft weer een prachtige dag te worden. Op de thuisbasis van de stichting, Landgoed Boeksteyn, vol met ontmoetingen, inspiratie en discussie met enkele externe interessante gasten. Over dichtbij huis, uw bedrijf, en de Europese landbouwpolitiek, over de boerburgervbindingen, en over een duurzame financiering voor dit project. Wij rekenen voor 100% op uw komst: 23 september, van half 10 tot half 4, in 's-Graveland. Begin september ontvangt u de definitieve uitnodiging.

Met vereende krachten komen we er wel...

Kort

Britten die willen kennismaken met het platteland, kunnen een stuk land adopteren. Het idee is afkomstig van David Price, een boer in Wales. 'Stedelingen weten niks over wat er op het platteland gebeurt, wat er wordt verbouwd, of de namen van de gewassen', vertelt hij. 'Nu hebben ze de kans te genieten van het leven op het land, de natuur te beleven, te zien wat wij doen, en - als ze willen - lekker lopen schreeuwen op een eigen stukkie grond.'

Zo'n adoptief lapje platteland kost 29 pond per jaar.

Koe in het nieuws: de Galloway

Het Galloway-rund komt oorspronkelijk uit Schotland. In Nederland kun je dit kuddedier onder andere zien grazen bij het Naardermeer en in het Rotterdamse havengebied. Hier fungeert de Galloway als natuurlijke beheerder van deze gebieden. Het dier is daar met zijn primitieve kenmerken namelijk zeer geschikt voor. Het is bijvoorbeeld een sociaal dier, dat makkelijk in groepjes kan worden losgelaten én het heeft weinig zorg nodig.

Voedsel

Zo vindt de Galloway zelf voldoende voedsel in de vorm van gras, bramen, takken en twijgen. Door zijn selectieve manier van eten krijgen kruiden de kans te groeien en neemt de diversiteit van het landschap toe. En dankzij deze diversiteit komen er ook weer meer diersoorten als vlinders en vogels op af. Al met al zorgt de Galloway er met zijn voedselvoorkeur dus voor dat het landschap er kleurrijker komt uit te zien. Daarnaast maakt dit rund het wandelaars ook nog eens makkelijk: dankzij zijn grasgedrag zorgt het dier voor een fijn padennet.

Langharig

De Galloway heeft lang, golvend haar, dat een ideale bescherming biedt tegen wind en regen. Zijn vacht is overwegend zwart en het dier heeft geen hoorns.

Een koe weegt rond de 500 kilo, een stier kan wel 900 kilo halen. Dat Galloways zichzelf prima redden, bewijzen ze door zonder

hulp van de mens een kalf ter wereld te brengen. Een koe baart er in haar leven tien tot twaalf. Om de Galloway zijn zachte karakter te laten behouden, is het belangrijk dat er niet te veel contact met mensen is. Bijvoeren is bijvoorbeeld niet verstandig, want dat gaat uiteindelijk ook ten koste van zijn zelfstandigheid.

In Nederland zien we vooral zwarte Galloways, maar er zijn ook andere varianten - zelfs een met de tekening van een Lakenvelder.

Een veldschuur in balans

In een vorig nummer van de Koevoet hebt u kunnen lezen hoe Lucia Hulman op een boerderij in Friesland een klank- en kristal-sessie gaf. De afgelopen maanden is ze ook een aantal keren op ons bedrijf geweest om te helpen met het balanceren van energieën en om ons te begeleiden met de groei en ontwikkeling van ons bedrijf. En dan bedoel ik niet groei in de zin van groter, maar wel in het vinden van een goede evenwichten en intuïtieve groei. Dat kunnen bijvoorbeeld zijn de energieën van ons bedrijf en zijn omgeving met die van de kosmos en de aarde.

'Ons bedrijf' is de boerderij van Bas en Daniëlle uit Nijbroek (Gld.). Wij hebben een melkveebedrijf in omschakeling naar biologisch boeren, met zuivere Jersey-koeien. Deze koeien zijn na de mkz-crisis uit Denemarken naar ons bedrijf gekomen en er zijn er maar een paar duizend van in Nederland. Het werken met energieën was mij niet onbekend, want ik werk dagelijks met klassieke homeopathie, Reiki, natuurlijke vitaminen en mineralen en in mindere mate met kleuren en organo'energie'-stralers. Tot nu toe eigenlijk alleen met behulp van een biotensor (die werkt hetzelfde als een pendel). Verder probeer ik zoveel als mogelijk en als ik durf, te werken aan de hand van de kosmos-agenda en dit natuurlijk binnen de regels van het biologisch boeren.

De eerste keer dat Lucia op ons bedrijf kwam, was om een kalfje

uit te zoeken dat ze ter adoptie aangeboden kreeg. Het is Viola geworden, omdat Viola contact met haar zocht en ze ook nog eens in dezelfde maand geboren zijn. Viola staat bij ons in de veldschuur. Lucia merkte tijdens de eerste ontmoeting met Viola dat de energie in de stal niet goed stroomde.

Zij heeft me dit zelf laten ervaren door me later in een andere stal te vragen hoe het aanvoelt in de veldschuur. Dit kon ik doen door in gedachten naar die stal te gaan en daadwerkelijk te voelen. Op het moment dat ik dat deed, leek het alsof ik geen adem meer kon krijgen. Ik voelde een enorme druk op mijn borstkas. Dat was een reactie die ik niet had verwacht en ik was er ook wel stil van. Gelukkig kon Lucia wat aan de energie in de stal doen door middel van een klanksessie. Ook hebben we er een week later een kristal neergelegd. Ook dat was een hele ervaring, want ik wist niet dat een kristal zo veel te vertellen heeft en dat het juiste kristal bij een persoon of omgeving heel veel kan betekenen en daadwerkelijk dingen kan oplossen, verwerken of hieraan kan bijdragen. Het voelt inmiddels al stukken beter in de veldschuur.

Ik heb onder begeleiding van Lucia al veel mogen beleven en het groeiproces dat ik nu meemaak is te veel om te vertellen. Er zijn op de boerderij verschillende dingen gebeurd die ik als erg bijzonder heb ervaren en misschien kan ik daarover een andere keer nog wat vertellen.

Groeten van Bas en Daniëlle

Eten bij de boer

Je kunt een dalend inkomen op verschillende manieren aanvullen. Een ander vak kiezen, een andere baan, of extra activiteiten ontplooiën. Nou heeft een boer het mooiste beroep dat er is, dus die zal alleen in uiterste nood zijn boerderij opgeven. Liever ontplooiën ze nevenactiviteiten. Je ziet dan ook steeds meer boerderijen waar je producten van de landbouw kunt kopen, waar je kunt kamperen, waar gehandicapten kunnen werken, en ga zo maar door.

Henk Hoefnagel, in Beneden-Leeuwen, bedacht iets wat niet direct zijn inkomen verbetert, maar wat wel de band tussen boer en burger aanhaalt. Hij legde op zijn land een picknickplaats aan, die voor iedereen gratis te gebruiken is. Picknicken bij de boer, met uitzicht over het land van Maas en Waal – je even in een andere wereld wanen. Eens te meer toont het aan dat we onze boeren behoren te belonen voor al het moois dat ze ook voor óns in stand houden.

Koe in de zon

Een boer in West-Friesland haalde het nieuws door tijdens de hittegolf een zonnenscherm neer te zetten voor zijn vee. Want teveel zon is slecht voor koeien – ze kunnen er bijvoorbeeld ontstekingen aan de uier van oplopen.

De stichting wAarde, in Beek-Ubbergen, voert al drie jaar lang actie om de koeien een aangener verblijf in het weiland te geven. Namelijk met de campagne “Bomen voor Koeien”. Samen met boeren en met de stichting Landschapsbeheer plant ze bomen om het vee schaduwplekken te bezorgen. De bomen worden betaald uit bijdragen van donateurs.

Wie zeven euro overmaakt op giro 8209960 van de stichting (onder vermelding van ‘bomen voor koeien’), krijgt een certificaat. Met dat geld kopen en planten ze een inheemse boom op of langs een weiland waar vee graast. Aangenaam voor de dieren, en goed voor landschap en milieu.

(Overigens is er bij de boeren die meedoen aan Adopteer een Koe niet uitsluitend lof over deze campagne. Ze wijzen erop dat je toch al gauw tien flinke bomen nodig hebt. Anders ligt al het vee opeengepakt in de kleine beschikbare schaduwplek - en dus in hun eigen mest, waardoor alsnog ziekten kunnen optreden).

Overzicht Boerderijdagen

Voor de komende tijd staan – voor zover bij ons gemeld – de volgende boerderijdagen op het programma:

- Hendricushoeve, Beneden-Leeuwen: 17 augustus
- Hoeve Sportzicht, fam. de Graaff in Mijdrecht: 24 augustus
- Saarloos, Drimmelen: 6 september
- De Beekhoeve, Putten: 20 september vanaf 13.00 uur
- De Hooge Stoep, Zuidwolde: 21 september
- Harm Jansen, Hilversum: 11 oktober
- Familie Lont, Cormeyhoeve Slootdorp: 13 september open dag van 10 – 16 uur (0227-602426)
- Aan de Dijk, Bunschoten: 21 september van 11 – 17 uur.

Kort

Sommige afwasmachines stemmen hun wasprogramma af op de mate van vervuiling van de vaat. Het heeft dus zin om je bord af te likken voor je het in de machine zet: die kiest dan een zuiniger programma...

* * * * *

Industriële landbouw heeft een voorkeur voor gewassen die hun doelmatigheid hebben bewezen bij de oogst, de behandeling en de verpakking. Als gevolg daarvan is – naar schatting van de FAO (de voedsel en landbouworganisatie van de Verenigde Naties) in de afgelopen eeuw meer dan driekwart van de agrarische diversiteit verloren gegaan.

Da's een voorzichtige schatting: het is namelijk vastgesteld dat 95 procent van de tomatensoorten en 93 procent van de sla-soorten voor altijd weg is.

* * * * *

Twee koeien staan in de wei. De ene staat hevig heen en weer te schudden. Vraagt de ander: "wat ben jij nou aan het doen?" "Zegt de een: "Ik ben morgen jarig, dus ik ben alvast de slagroom aan het kloppen."

Nederland een gentechvrije zone?

In juli van dit jaar heeft de Europese Unie een wet aangenomen die opheffing van het moratorium op de teelt van genetisch gemanipuleerde organismen (ggo's) dichterbij brengt. Hierdoor neemt de kans toe dat er in Europa op enige schaal ggo's geteeld worden. Maar er is tegelijkertijd vastgesteld dat de teelt van ggo's de teelt van andere gewassen niet mag hinderen.

De EU heeft een drempelwaarde van 0,9% vastgesteld. Dat betekent dat producten en partijen die meer dan 0,9% ggo's bevatten, geëtiketteerd moeten worden. Boeren die geen ggo's willen telen, willen dus in ieder geval onder die drempelwaarde blijven. Biologische boeren willen het liefst helemaal geen ggo's op hun velden zien en dreigen bij aanwezigheid van ggo's in de problemen te komen door mogelijk verlies van de biologische status of verlies van exportmarkten. De Europese Commissie (EC) wil echter de drempelwaarde van 0,9% ook van toepassing verklaren op de biologische sector. Een extra moeilijkheid wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van ggo's in het zaai-zaad. Ook hier wil de EC drempelwaardes invoeren, afhankelijk van hoe erg het gewas uitkruist/zich verspreidt. Voor sterk uitkruisende, zoals koolzaad, wordt 0,3% voorgesteld, voor middelsterke (bijv. mais) 0,5% en voor zwak uitkruisende (zoals aardappel) wordt 0,7% als drempelwaarde van zaai-en pootgoed voorgesteld.

Om uitkruising in het veld laag te houden of te voorkomen moeten "bufferzones" worden ingesteld, afstanden tussen ggo-en niet- ggo-teelt. Hoe groot die moeten worden om onder 0,9% besmetting te blijven, hangt onder meer af van de drempelwaardes voor zaai- en pootgoed. Zo is het bij een 0,5% drempelwaarde voor zaaigoed in mais waarschijnlijk al moeilijk genoeg om door de uitkruising in het eigen veld onder de 0,9% te blijven.

En wie is aansprakelijk als de oogst van een boer plotseling toch boven 0,9% uitkomt?

Kortom, tal van vragen en problemen doemen op, waardoor de vraag rijst: is Nederland niet te klein voor teelt van ggo's en moet Nederland zich daarom tot gentechvrije zone uitroepen?

Op vrijdag 12 september a.s. is er een publieksbijeenkomst, waar verschillende belanghebbenden zullen ingegaan op deze en andere vragen, en waar ze hun visie geven op hoe een co-existentie al dan niet kan worden vormgegeven. Daarna is er ruime gelegenheid voor discussie met de zaal.

Zo zullen er vertegenwoordigers spreken van LTO, de projectgroep Biotechnologie Produktschappen en NIABA. Gevraagd zijn/worden verder:

Ministerie van LNV, Kamerleden van diverse fracties, Greenpeace, Friends of the Earth Europe, Platform Aarde Boer en Consument, en verder om aan de discussie deel te nemen NAJK, NMV, COGEM, SKAL, Consumentenbond e.v.a.

De bijeenkomst is in de Koningszaal van Artis, aan de Plantage Middenlaan 41 A, Amsterdam, en duurt van 14 tot 17 uur.

Aanmelding vooraf wordt zeer op prijs gesteld en kan bij wdl@xminy.nl

Het definitieve programma volgt binnenkort.

Kort

Sara Kolster, studente aan de design academie maakte een boeiend portret van vijf adopteer een koe boeren. Je vindt ze op <http://boeren.sarako.net>

Niet alleen wij vonden die verhalen prachtig, ook op de academie vielen ze in goede aarde. Sara studeerde cum laude af!

* * * * *

Wanneer een koe gaat staan, komt het een heel enkele keer voor dat ze daarbij één van haar spenen beschadigt. Speenbetrapping noemt de boer dat.

De gevolgen kunnen ernstig zijn: een ontstoken speen kan de koe ernstig ziek maken, en na herstel is het zelfs mogelijk dat ze niet meer kan worden gemolken.

* * * * *

In het natuurgebied Oostvaardersplassen bij Almere is een Ibis gesignaleerd. Deze voor de oude Egyptenaren heilige vogel hoort in Zuid Afrika thuis, maar is kennelijk de weg kwijtgeraakt.

* * * * *

In september kunt u de automatische incasso van het adoptiegeld voor het komende jaar tegemoet zien.

* * * * *

Onze supervisor Anny Haveman heeft in juni en juli alle aangesloten AEK-boeren een keer geprobeerd te bellen. Zomaar, en om hen te informeren over het vertrek van Ollie, de komst van Karina, en over het nieuwe administratiebestand. Van de boeren die ze bereikte (65%) heeft ze verslag gedaan van de aandachtspunten. Bij sommigen aanleiding om nog eens in gesprek te gaan. Voor het overige bleek het nuttige input voor deze Koevoet en voor de komende boerendag: 23 september. Als u niet gebeld bent, dan weet u waar dat aan lag... Wilt u zelf toch nog iets melden, laat het ons dan vooral weten!

* * * * *

Even iets heel anders: Stichting Milieubewustzijn start in januari een postdoctorale opleiding over co-creatie en co-creatiwetenschappen. Er is op 2 september een kennismakingsbijeenkomst op Boekesteyn. Op www.milieubewustzijn.nl leest u er meer over.

* * * * *

Heel wat mensen hebben 'de koe' als hobby. Een van die liefhebbers bouwde er een boeiende internetsite omheen. Waar je bijvoorbeeld veel Europese rassen leert kennen. Kijk maar 'ns op <http://www.rietdijk.com/koe/>

* * * * *

Geslaagde opening bij Lont

Het waren leuke, drukke dagen. Zaterdag kwamen er ongeveer 150 mensen, maar zondag wel 400 dus het was echt een drukte, gelukkig was het aangenaam weer, en stond er weinig wind. Dat is uitzonderlijk want in de Wieringermeer waait het haast altijd.

In het voorgedeelte van de stal hadden we de informatie, ehbo en koffiehoek en wat verder een stukje overdekt voor 2 dames die kantklossen en kralen breien (tasjes en portemonnee's etc.) demonstreerden. Deze dames waren in klederdracht dus moesten niet toevallig iets op hun kleren krijgen wat de zwaluwen in hun vlucht lieten vallen (wij hebben in de stal wel 20 nestjes en het is nu een drukte van belang met jonge vogels die gevoerd worden (en poep afgevoerd) en vliegles krijgen. Er was nog een dame die het wolspinnen demonstreerde op een door haar man gemaakt schipperke en een dame die zelfgemaakte jam en kaarten verkocht. Verderop stond de huisvlijt van een echtpaar uitgestald met vooral houten decoraties, spiegels, kapstokjes en kinderstoeltjes maar ze hadden ook wat videospelletjes etc. mee, dus voor jong en oud een aanlokkelijk stalletje.

Onze stagiaire Rebecca, die de open dagen als stage-opdracht had georganiseerd had een maquette gemaakt met wat wij als schrikbeeld zien: torenflats op een industrieterrein. Volgepropt met dieren en met de verwerkingsindustrie op hetzelfde terrein. Ze gaf hier zelf uitleg bij en verder regelde ze zelf spelletjes voor de kinderen, spekhappen, blikken gooien en blikken lopen. De kalfjes en het jongvee stonden binnen, maar de melkkoeien en alle paarden stonden buiten in de wei, en de bezoekers mochten overal heen lopen om kennis met hen te maken.

Verspreid op het terrein stonden wat bezoekpaarden, van het Nederlands Trekpaard, het Haflinger Stamboek een echte Belgische merrie met haar veulen. De eigenaar had een heleboel spullen meegebracht, veelal antiek wat met het boerenleven en vooral met het werkend paard te maken had en hij gaf ook informatie over dit stamboek. De Irish Cob Society (Ierse dochterstamboek van de Tinkers) had een standje met informatie en wat verkoopartikelen en op zondag was hiervan ook een premie merrie met haar veulen op bezoek en werden een paar van onze veulens geschetst voor opname in het stamboek. Annelot Snip (werkzaam als diervverzorgster in Kabouterstad Enkhuizen) was er met haar hengst Ryon O'Malley en zij gaf een aantal keren een demonstratie vrijheidsdressuur o.a. touwtjespringen. Ze zit dan op haar paard en draait zelf 2 stokken met een stuk touw ertussen rond en het paard stapt daar overheen - heel mooi om de combinatie van rijden (zonder teugels) en het door het touw heen stappen te zien. Ook mochten bezoekers op haar paard een rondje maken en daar was heel veel belangstelling voor. Verder werd er een buitenrit gemaakt met paarden van onszelf en bezoekers erop en daar reden Annelot en haar vriendin - de paardentandarts - ook in mee. De paardentandarts gaf deze 2 dagen ook verscheidene demonstraties. Toevallig was één van onze 4-jarige

Fjordjes, Vitalis, net aan het wisselen dus kom ze een tandje verwijderen en een dopje (1e kiesje wat op de nieuwe kies, zit). Vitalis vond het niet erg: hij vond het wel interessant, al die mensen om hem heen en het deed natuurlijk geen pijn omdat hij geen tand- of kiesproblemen had maar gewoon zelf aan het wisselen was. En het aardige was dat wij de verwijderde tanden kregen – die worden normalerwijs ingeslikt.

Op zaterdag mochten de mensen nog mee met de huifkar voor een rondrit van een uur, maar op zondag hebben we dat niet gedaan omdat het te druk was en we echt niet wegzonden. Want onze taak was natuurlijk om de mensen van informatie te voorzien en een aparte uitleg te geven als ze dat wilden en toezicht te houden dat iedereen iets te drinken kreeg en de medewerkers ook wat te eten.

Verder hadden we van Museum Allerhande allerlei oude werktuigen in bruikleen. Die stonden verspreid op het erf en er was natuurlijk ook informatie over dat museum.

Er was een enqueteformulier met een prijsvraag om oude gereedschappen de juiste naam te geven en dit was ook met het oog op de stage-opdracht van Rebecca erg leuk om het ingevuld te krijgen.

Een paar klassen van de scholengemeenschap Wiringherlant waren in mei op boerderijbezoek geweest en hadden aan de hand van opdrachten posters gemaakt en uitleg over wat ze beleefd hadden op de boerderij. Ook die hadden we opgehangen, en ook hiervan was een enqueteformulier gemaakt met als extra voor de prijs om aan te geven welke de mensen de beste vonden en waarom.

Er was ook een dame die de Toekomst probeerde uit te leggen aan de hand van Runenstenen en Tarotkaarten maar ook las ze tenen en deed ze voetreflextherapie. En zondag was er een echtpaar dat speciaal voor dieren resonantie-tests deed.

Wij vonden het geslaagde dagen en we denken dat de meeste bezoekers er net zo over denken. We willen 13 september as. nog een keer hetzelfde thema Toen en Toekomst met ons in Nu aanhouden om nog meer mensen te laten zien wat het verschil is, en te laten meedenken hoe de toekomst er uit zou kunnen/moeten zien.

Als extra willen we op die dag een Boelhuis houden zoals vroeger op de boerderijen vrij gebruikelijk was, allerlei spullen veilen en tussendoor wat dieren showen.

Onze hartelijke groeten en dank voor Uw belangstelling!

fam. M.P.C. Lont, Slootdorp

Naschrift redactie:

Hoe gevarieerd een programma ook mag zijn – 100 % tevreden klanten blijft een utopie. Lont verloor zelfs een adoptievriend die zich eraan ergerde dat op de open dag ook voetzoolreflextherapie werd gedemonstreerd. "Is dat nog "boeren" en heb ik daarvoor ingetekend op dit project?" Terwijl de boer niets anders voor ogen had gehad dan elk wat wils te bezorgen...

Evaluatie project Adopteer een Koe

Adopteer een Koe gaat haar 3e jaar in. Reden voor een terugblik en wat nadenken over de toekomst van het project. De eerstvolgende boerendag is al gauw, in september. Nieuwe stappen of wijziging van stappen moeten dus op korte termijn helder gemaakt worden.

Oorspronkelijke doelen en aanpak

Bij de start van het project is gekoerst op “verbinden en verduurzamen”:

- de boeren zetten in 3 jaar stappen richting duurzame landbouw
- consumenten verbinden zich met de boer, via de adoptie van een koe
- de wederzijdse betrokkenheid is en wordt stap voor stap ontwikkeld
- boeren hebben een globaal bedrijfsprofiel en zelfanalyse gemaakt

Ontwikkeling van het project in grote lijn, volgens Koevoet

Uit de Koevoet-verslagen komt de volgende ontwikkelingsgang van het project tevoorschijn:

- 1 De stappen worden toegelicht en de boerendagen + boerderijdagen gelanceerd als methode van communicatie en kruisbestuiving
- 2 Elkaar de spiegel voorhouden wordt gepromoot: hoe gaan wij als burger om met het dilemma bewuste burger/goedkope consument, en zijn wij bereid om de boer een eerlijke prijs te betalen?
- 3 Er wordt klip en klaar duidelijk gemaakt dat er geen alwetend concept is, de methode wordt gevolgd van een “organisch laten groeien” met elkaar. Veel suggesties komen bovendien, zoals doe-dagen, agrotourisme, actie hutspot etc.
- 4 Visie LTO “op naar multifunctioneel gebruik van het landelijk gebied” wordt gesteund (voedselproductie en groene diensten). Echter, StiM gaat verder: eet rechtstreeks van de boer, en zet elkaar aan het denken (boer en consument)
- 5 Feest 5 april 2002: project is een jaar oud. LTO komt met idee van virtuele duurzame supermarkt als toekomst voor AEK-boeren. Direct aan huis verkoop zou economisch beter uitpakken voor de boer
- 6 AEK uitgelegd als levend netwerk:
 - Geboorte: economisch rendement versus relatie mens en natuur
 - Liefdevolle omgeving: AEK herstelt verbinding tussen koe, boer en consument
 - Leren lopen: een droom in werkelijkheid omzetten/ broedplek voor vernieuwing
 - Zelf grazen: efficiënte werkverdeling tussen alle betrokken partijen (inspireren, onderhandelen, ruimte maken)
 - De wijde wereld in: een grenzeloze groei met gelijkgestemden, waarin de structuur de stroom volgt
 - Meewerkdagen worden gepromoot (verschuiving van open dag naar meewerkdagen)

- 7 Marktonderzoek Platform Biologica: bereidheid tot hogere prijs voor biologische + fair trade producten, maar niet zonder meer voor streekproducten. AEK verspreidt posters en postzegels voor de PR van het project
- 8 De dilemma's van de boer: meer concurrentie uit Oost Europa, gek-makende regelgeving, elke dag stopt een boer. Hoe keren we het tij? Van adopteren naar associëren.
- 9 Evaluatie van de voortgang bij boeren. Vijf ontwikkelingsprofielen geformuleerd: overtuigende innovatieve pioniers; actieve bedrijven; positivo in spagaat naar duurzaamheid; zoekende nieuwelingen; niet passende bedrijven. Om de actie AEK overeind te houden, is goed contact met adoptievrienden nodig.
Project Lokaal Boer Consument gaat van start: gaat om opzet van: LBC-verband per boerderij, ter versterking van de verbinding tussen Boer en Consument
- 10 AEK-boeren zijn er beter aan toe dan bij de start. Ondersteunend maatwerk geleverd. Nu de vitaliserende kracht versterken = rechtstreeks verkoop van boerderijproducten.
- 11 Staatsschuld, ecologische schuld, enne... wat we doen met boeren, is dat niet een vorm van sociale schuld? Graag inzetten op een toekomst die er toe doet, waar we de menselijke maat en de wezenlijke ontmoeting centraal stellen. Voor AEK betekent dat ook om ieder bedrijf zijn eigen weg te laten vinden. Zie het bericht over “stevig gesprek in Putten” wie denkt StiM wel dat ze is; de boer weet zelf wel waar hij aan toe is, met zijn bedrijfsomvang zou hij per dag 500 klanten moeten hebben, “daarvoor hoef ik toch geen producten aan huis te verkopen?”

Enkele vraagpunten/conclusies n.a.v. de grote lijn uit de Koevoet

- a Verduurzaming van de boerderij. Geen alwetend concept, organische groei in het project houden en ruimte voor individuele creatieve oplossingen en kruisbestuiving.
- b Verbinding boer-consument: eten rechtstreeks van de boer of kan het ook virtueel? Wat is menselijke maat nu echt? Is samenwerken op de boerderij noodzaak of niet, voor uitwerking van AEK? Of zijn er andere vormen van loyaliteit denkbaar voor een groter publiek dan de innovatieve pioniers?
- c Hebben we bij AEK voldoende inzicht hoeveel boeren er werkelijk kunnen/zullen overleven in de Europese open markt? Waar halen we de kennis daarover vandaan of gewoon naast ons neerleggen, want dat gebeurt wel elders? Maar dan niet teveel verwachtingen creëren dat StiM de boeren wel kan helpen overleven. Is nog maar de vraag.
- d Wat kan verwacht worden van adoptievrienden, en wat niet? Hoe hen betrekken bij de eerstvolgende boerendag?
- e Onderscheid helder houden tussen LBC en AEK. Bijv. AEK meer op commercieel belang boer om nu rechtstreekse

verkoop van producten aan consumenten te bewerkstelligen, ook virtueel supermarkt-idee conform LTO ; terwijl LBC gaat uitdiepen met zeer gemotiveerde consumenten hoe de contacten Boer-Consument leiden tot nieuwe vormen van boerenbedrijf in de lokale gemeenschap.

Terugblik + aanbevelingen n.a.v. klankbordgroepen van januari en juli 2003

Januari 2003:

- 1 Consumentenkant is zwakker ontwikkeld dan boerenkant. Organiseer denktankdag tussen adoptievrienden en boeren, of doe het tijdens de boerderijdagen, dus niet centraal
- 2 Werkt het huidig economisch model wel of zijn we toe aan het neerzetten van een ecologisch zorgconcept i.p.v. economische productiviteit (industriële boeren). Kan dat via een regionale coöperatiestructuur?

Juli 2003:

- 3 Productafzet wordt nu wezenlijk voor deelnemende boeren,

anders valt motivatie weg voor deelname: begin met cadeaucheque als stap 1

- 4 Kruisbestuiving met selecte groep adoptievrienden + ZLTO voor volgende stap, wellicht in samenwerking met ZLTO en LTO, nl. virtuele supermarkt. D.w.z. blijf flexibel en verschuif in doelen + partnerschap in de organisatie.
- 5 Kom tot nieuwe ideeënvorming op boerendag samen met adoptievrienden + andere creatievelingen zoals Platform Aarde Boer Consument en ook met LTO en ZLTO.
- 6 Maak opnieuw keuze: wat doet StiM in het vervolg, en welke delen wellicht overdraagbaar maken voor andere organisaties, of in partnerschap ontwikkelen met andere organisaties. De boeren staan voorop, StiM is slechts ondersteunend en initiërend. Als de boeren nu andere steun nodig hebben, durven loslaten en overdragen.
- 7 Houd helder tot wanneer AEK doorgaat, en met welke doelen voor welke fase. Anders groot risico op verwatering en demotivatie.

Ineke v.d. Storm,
1 augustus 2003

Eindelijk: de Adopteer een Koe cadeaubon

In de laatste bijeenkomst met de klankbordgroep werd het idee gelanceerd om een waardebon te maken waarmee je producten en diensten van boerenbedrijven kunt kopen. We hebben het intussen uitgewerkt, en het resultaat ziet u hieronder.

Door zo'n bon te kopen laat je niet alleen zien dat je het boerenbedrijf waardeert, maar je verbindt je er ook mee. En die steun is boeren bijzonder welkom.

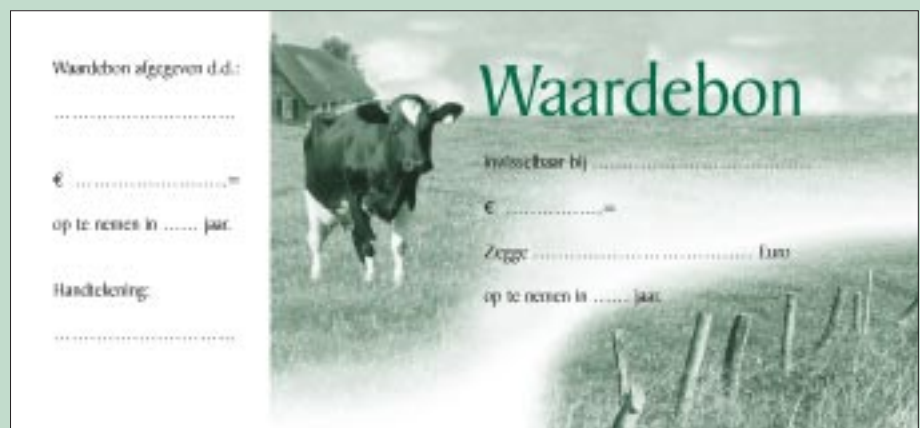
Want door rechtstreeks bij de boeren te kopen – en de dure tussenhandel over te slaan – krijgen ze veel betere prijzen voor hun producten.

De bon kan eenmalig zijn, maar hij is ook voor vijf jaar - dus vijf porties - geldig te maken.

De koper kan zélf de hoogte van het bedrag vaststellen. Iedereen kan de bon kopen, maar hij wordt alleen uitgegeven

door boeren die meedoen aan de actie Adopteer een Koe. Van hen weten we immers dat ze duurzaam werken. De waardebon is er niet alleen om producten als melk, landbouwproducten en vlees te kopen: je kunt er ook diensten mee betalen. Denk daarbij aan overnachtingen op een kampeerboerderij, de huur van vergaderruimte of het volgen van een cursus.

Tegelijk met het versturen van deze Koevoet, worden ook de bonnen onder de deelnemende boeren verspreid. U kunt ze dus binnenkort kopen – en zeg zelf: is het niet veel aardiger dan die eeuwige platen- of boekenbon?

**... en alle AEK-boeren zien we op 23 september,
tijdens de grote boerendag in 's-Graveland!**